

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2443

av Désirée Pethrus (KD)

Post 2015 millenniemålen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det svenska utvecklingsarbetet även i fortsättningen bör ha främjandet av de mänskliga fri- och rättigheterna som både utgångspunkt och mål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett fortsatt stöd till de partianknutna organisationerna (s.k. PAO) samt utvecklingsinsatser avsedda att främja jämställdhet, religionsfrihet och skydd för MR-försvare.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mål för yttrande-, press- och religionsfrihet bör föras in i arbetet för nya millenniemål.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biståndsinsatser riktade till barn och unga.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att även framöver stödja det civila samhällets utvecklingsfrämjande insatser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatta satsningar på företag- och entreprenörskapsdrivna utvecklingsinsatser.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att inrätta en resurspool bestående av tematiska och geografiska experter från både Sverige och mottagarländerna.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av satsningar på utvecklingsinsatser med högre risk.

Motivering

När FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan år 2000 tog initiativet till ett toppmöte med världens ledare i FN:s högkvarter i New York, det så kallade millennietoppmötet, deltog 147 stats- och regeringschefer från alla FN:s medlemsländer. Syftet var att rikta uppmärksamhet mot utsatta människors behov världen över och ett resultat av mötet blev att man bland annat enades om att det finns ett kollektivt ansvar för positiv utveckling i världen. För att säkerställa att stats- och regeringschefers kollektiva ansvar, som konkretiserades i deklARATIONEN från toppmötet, skulle efterlevas så formulerades åtta mätbara utvecklingsmål (Millenniemålen). För vart och ett av målen, som är satta på global basis, finns även ett antal delmål och indikatorer som ska ge en fingervisning om hur utvecklingen går. Varje år följs arbetet upp för att uppfylla målen. Detta har drivit på nödvändigt förändringsarbete och visat på att det går att förändra världen dramatiskt, bara alla arbetar mot samma mål. Målen har bland annat handlat om att bekämpa fattigdom och hunger, att barn ska gå i grundskola, att minska barna- och mödradödligheten. Även jämställdhet och hållbar miljömässig utveckling har funnits med som mål. Många av målen är uppnådda men målen om att minska barna- och mödradödligheten har inte uppnåtts. Fortfarande är en orsak den ojämställdhet som drabbar många flickor och kvinnor. Barnäktenskap och tvångsgifte är några orsaker till att många flickors hälsa fortfarande är i fara. Avsaknad av tillgång till barnmorskor, läkare och information kring sexuell och reproduktiv hälsa är också orsaker till de höga dödstalen.

FN arbetar nu för att få en ny utvecklingsagenda på plats efter 2015 och processer inom FN och ute i medlemsländer pågår. Sverige har tagit fram mål och EU har också arbetat fram mål som kan bli viktig input i det FN arbete där nya mål, Post 2015, som de kallas, ska ta form.

FN har nu även en agenda som löper parallellt kring miljö och hållbar utveckling som ger viktigt inspel för de kommande målen.

Sveriges tidigare biståndsminister deltog i en högnivåpanel som under 2013 presenterade ett utkast till nya mål. Där menar man att det är fullt möjligt att utrota den extrema fattigdomen till 2030. Man talade glädjande också mer om förutsättningar som behövs för hållbar utveckling istället för att bara gå på symptombehandling, som avsaknad av skolor. Nu måste vi fråga oss vad som hindrar att det inte finns ett väl fungerande system för skola och hälsovård. Förhoppningen är också att ledare ska ställas till ansvar i de fall man inte gör allt för att se till att fattiga får tillgång till det mest elementära som skola och hälsovård. En god samhällsstyrning krävs för att ha en fungerande samhällsutveckling till gagn för medborgarna.

Utvecklingen i världen de senaste 30 åren har varit dramatisk men i många stycken positiv. Allt fler barn föds till drägliga förhållanden, allt fler barn får gå i skola, fler och fler får tillgång till vaccin och hungern har minskat. FN:s millenniemål om halverad världsfattigdom till år 2015 har redan uppnåtts.

Det duger emellertid inte att enbart konstatera att det blivit bättre för människor i allmänhet. För varje mun som hungrar, för varje barn som förvägras skolgång, för varje människa utan jobb – blir chanserna till utveckling mindre.

Genom att förse människor med redskap att ta sig ur fattigdom ökar möjligheterna att skapa långsiktigt hållbar utveckling. Det svenska biståndet har hållit en globalt en hög nivå, såväl i genomförande och effekt som i finansiella termer. Alliansregeringens en-procents nivå av BNI under de åtta åren vid makten har varit en viktig markör för solidaritet med de allra fattigaste. Även om avräkningar gjorts för flyktingmottagande har biståndet ökat och bidragit till många människors förbättrade levnadsvillkor, men också de facto överlevnad.

Demokrati och mänskliga rättigheter

Med ökad tillgång till och respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna minskar människors ekonomiska fattigdom. Det omvända sambandet, att ekonomiskt välstånd skulle föda frihet och demokrati, är inte givet. Mot denna bakgrund bör det svenska utvecklingsarbetet även fortsatt ha främjande av demokrati och de mänskliga fri- och rättigheterna som både utgångspunkt och mål.

Ett flerpartisystem och öppna, fria och demokratiska val allena garanterar inte att mänskliga fri- och rättigheter existerar. Parlament och politiska partier behöver stöd för demokratiutveckling, särskilt i länder på väg in i ett demokratiskt system. Betydelsen av att fortsatt värna det specialinriktade demokratibiståndet via så kallade partianknutna organisationer (PAO) är därför stor.

Vidare bör jämställdhetsfrämjande insatser fortsatt prioriteras. Ojämlighet mellan könen strider mot människovärdet och hindrar hållbar utveckling. När kvinnor exkluderas från eller är underrepresenterade inom skolsystemet eller på arbetsmarknaden minskar förutsättningarna för att skapa det ekonomiska välstånd som krävs för att skapa utveckling. Uppskattningar från USA:s motsvarighet till Sida, Usaid, gör gällande att om tio procent fler flickor gick i skolan skulle världens samlade bruttonationalprodukt (BNP) öka med i genomsnitt tre procent.

I länder som genomgår eller genomgått krig och katastrofer är kvinnor särskilt utsatta. Sveriges handlingsplan gällande FN:s resolution 1325 om kvinnors roll i väpnade konflikter löpte ut vid årsskiftet 2012–2013. Nu pågår en översyn av och revidering av

tidigare handlingsplan, vilket är ett viktigt steg för att visa andra länder hur vi kan implementera resolutionen inte bara i ord, utan också i handling. Kvinnor måste få ökat inflytande i fredsarbete och planeringen av insatser som görs efter ett fredsavtal.

Frågor som inte tagits upp i tillräcklig omfattning i arbetet med nya millenniemål är yttrande-, press- och religionsfrihet. Uppskattningsvis 70 procent av världens befolkning lever i länder där medborgarnas rätt till religions- och övertygelsefrihet kraftigt eller mycket kraftigt begränsas. Religionsfrihet och religionsdialog är viktigt för att bevara fredliga samhällen. MR-försvarare, som i många länder lever under hot till följd av sitt engagemang, måste få ökat stöd från världssamfundet.

Journalister är en annan grupp som spelar en viktig roll för att visa vad som händer i krig och konflikter, men också för att ställa ledare till ansvar. Utan deras rapportering kan övergrepp och brott mot de mänskliga rättigheterna ske i tystnad. Alltför ofta tystas journalister, de fängslas och mördas. De fruktansvärda mordena som vi nu senast har kunnat bevittna i Syrien och Irak förskräcker. I krig och konflikter används sociala medier som en del i krigföringen. Propagandakrig pågår ständigt, något som understryker vikten av oberoende medier. De kan granska och arbeta med verifiering av uppgifter med människorättsorganisationer. Många journalister går in för sitt arbete med livet som insats. Något vi såg även med de svenska journalisterna Martin Schibbye och Johan Persson som ville skildra situationen i Ogadenprovinsen i Etiopien, men tillfångatogs och dömdes till långa fängelsestraff. De släpptes efter många diplomatiska turer, men det måste gå att rapportera om övergrepp för journalister. Länder bör inte kunna stänga olika landområden för insyn och oberoende journalister. I många länder fängslas journalister varav en stor andel finns i Turkiet, Iran, Kina, Eritrea, Vietnam, Syrien, Azerbajdzjan, Etiopien och Egypten. Vikten av oberoende medier, internets frihet, och möjlighet att granska makthavare är en viktig fråga i diskussionen om de nya millenniemålen. Att ställa makthavare till ansvar för brott mot mänskliga rättigheter, korruption, maktmissbruk av olika slag, är en viktig fråga om vi ska kunna nå framgång med nya mål för fattigdomsbekämpning.

Barn och unga

Barns rättigheter är fortfarande en kontroversiell och nonchalerad fråga i många länder. Flickors utbildning är i många länder satt på undantag. Något som ständigt måste uppmärksammas. Att länder ska införa lagar mot barnaga är en fråga som Sverige drivit länge och som bör prioriteras. Idag är det endast 41 länder som totalförbjuder barnaga vilket gör att Sverige måste lyfta frågan internationellt så ofta det är möjligt.

Kristdemokraterna önskar att samtliga biståndsinsatser, riktade till barn och unga, ska grundas på FN:s barnkonvention.

För att barn och unga i fattiga länder ska kunna möta framtiden med tillförsikt, bör regeringen fortsätta att verka för att FN:s millenniemål om minskad barnadödlighet, liksom de relaterade målen om förbättrad mödrahälsa och minskad hiv/aids-spridning, och grundskoleutbildning uppnås. Barnäktenskap måste bekämpas liksom tvångsäktenskap då många flickor, som mycket små barn blir gravida med stora risker för deras liv, men även för det barn de väntar.

Civilsamhället

Kristdemokraterna vill se ett fortsatt starkt svenskt stöd till det civila samhällets arbete. Det civila samhällets aktörer är centrala i demokrati- och utvecklingsarbetet. Genom sin existens är de försvarare, bärare och förvaltare av demokratiska grundprinciper och mänskliga fri- och rättigheter. Genom sin lokala förankring och i sin roll som granskare av biståndet har civilsamhället goda möjligheter att bekämpa ett av de största hoten mot hållbar utveckling: korruption. Kristdemokraterna har medverkat till att civilsamhället fått ökat stöd under alliansregeringens tid vid makten. Detta är en viktig fråga att fortsätta kämpa för även i fråga om nya millenniemål.

Den privata sektorn

Fortsatta satsningar på företag- och entreprenörskapsdrivna utvecklingsinsatser bör uppmuntras. Sida har sedan 2004 en policy för privatsektorsutveckling och alliansregeringen beslutade om en policy för tillväxt samt en strategi för forskning och innovation i biståndet. Det arbete som pågår, Business for Development, bör utvecklas och integreras i utvecklingssamarbetet med respektive land, och lyckade exempel på så kallade Public-Private Partnerships (PPP) byggas vidare på. Det bör även finnas mer medel för nya, innovativa biståndsformer i vilka den privata sektorn kan ges en central roll.

Förutom att även framgent uppmuntra sådana initiativ bör regeringen fortsätta att ge sitt stöd till de initiativ som nu finns på EU-nivå om att företag ska rapportera vinster och skatter i de länder där de verkar. Beräkningar visar att för varje biståndskrona som går till utvecklingsländer, går cirka tio kronor i omvänd riktning. Denna kapitalflykt är inte acceptabel om vi ska verka för en hållbar utveckling där länder själva kan leva på sina naturtillgångar och där skatteintäkter kommer hela befolkningen till del.

Effektivt resursutnyttjande och ökat risktagande

Lyckat utvecklingssamarbete kräver långsiktigt planeringsutrymme. Långsiktiga resultat kan sällan mätas på mindre än fem år. Bedömningen av såväl behov som lösning måste

ske så nära mottagarna för biståndet som möjligt. För att få en mer underbyggd analys av behov och metod för lyckat utvecklingssamarbete uppmuntrar Kristdemokraterna att man ser över möjligheterna att inrätta en resurspool med ämnesexperter från både Sverige och mottagarländerna. Denna pool kan bestå av yrkeskunniga och forskare, representanter från civilsamhället och den privata sektorn, för att bistå myndigheter, företag och civilsamhällets aktörer med råd, analys och operativ assistans i specifika utvecklingsinsatser.

För att nå verklig och betydelsefull förändring bör utvecklingsinsatser med högre risk uppmuntras. Regeringen bör därför undersöka möjligheten att framöver satsa på dylika insatser, där syftet är att påverka invanda, negativa mönster och nå långsiktig förändring i fattiga länder, och där effekten inte alltid låter sig mätas på kort sikt.

Detta bör ges regeringen till känna.

Désirée Pethrus (KD)